

Albert en Trijntje Doornbos-Bos met twee nakomelingen van Cizandro, de merries Heolanda D en Helony D (rechts).

› Fokker van het Jaar

Veelzijdige fokkers met een duidelijk doel voor ogen

Fokker van het Jaar worden, dat zou ons heel misschien ook weleens een keer kunnen overkomen, zo hadden ze weleens tegen elkaar gezegd. Als Albert en Trijntje Doornbos-Bos op de Nationale Tuigpaardendag in de ring worden gevraagd hebben ze niets door. Ze denken dat het iets te doen heeft met de Renovo Schaal die hun fokproduct Mondiaal PSH vlak daarvoor had gewonnen. Als er dan meerdere fokproducten in de ring komen, begint er iets te dagen: het is gelukt.

Tekst: **DINI BROUWER** — Beeld: **JACOB MELISSEN E.A.**

Stal Altrido staat er op een fraai bord aan de Beilervaart in Beilen. De thuishaven van Albert (77) en Trijntje (74) Doornbos-Bos, Tuigpaardenfokkers van het Jaar 2025. Albert is in het Drentse Hijken geboren, Trijntje in Drentse Hooghalen, maar ze voert nogal wat Gronings bloed, zegt Albert. Hij legt even haarfijn uit welke eigenschappen er aan mensen uit deze twee provincies worden toegedicht. Uitersten

als koppig en standvastig tot meegaand en gemoedelijk worden beschreven. “Trek zelf je conclusies maar”, zegt Albert lachend. Onze conclusie is dat we hier te maken hebben met rasechte, veelzijdige paardenfokkers die een duidelijk doel voor ogen hebben: een goedgekeurde hengst fokken. Ze zijn fokkers die hun eigen hoofd volgen, afwegingen maken waar, wat en hoe er iets verbeterd kan worden en die bij elke

Met het goedkeuren van de 1.71m metende Realist van Altrido (v.Innovatief) ging een fokkersdroom in vervulling.

generatie die verbetering willen zien. Ze hebben hun hele zo succesvolle fokkerij haarfijn in hun hoofd. En wat dat fokdoel betreft: het is dus dit jaar bereikt. De door hen gefokte Realist van Altrido is eind oktober ingeschreven.

Levenswerk

“Fokkerij is een levenswerk”, zegt Albert. Zo’n 270 fokproducten van hen zijn er KWPN-geregistreerd. Hun totale fokkerij overziend, waaronder ook hun New Forest-fokkerij, bevat wel meer dan 400 honderd veulens, denken ze. “Maak het niet te groot, daar zijn wij niet van”, zegt Trijntje die via internet vele van hun fokproducten weet te traceren. Geregistreerd staan vijf prestatiemerries, vijf preferente merries, vijf elitemerries, vijf sportmerries, drie aangewezen tuigpaardhengsten en nu dus ook een goedgekeurde tuigpaardhengst. Voeg daarbij het grote aantal goed presterende paarden in de dressuur-, spring-, eventing- en de internationale mensport. Om het maar niet over de New Foresters en de tuigpaarden te hebben. Dan kun je het gewoon niet klein houden, het is groot.

Opgegroeid met paarden

Van huis uit zijn Albert en Trijntje opgegroeid met paarden op hun ouderlijke boerderij. Albert spant als twaalfjarig jochie zijn pony al in en die pony wordt ook voor werkzaamheden op het land ingezet. “Erop rijden ging wat minder, het was een wakker beestje en paardrijden kon ik niet”, grinnikt Albert. Trijntje rijdt thuis op hun werkpaard. “Ik wilde wel een eigen rijpaard, maar dat kreeg ik niet”, is haar herinnering. Na hun huwelijk (inmiddels bijna 55 jaar geleden) is Albert enkele jaren bij zijn schoonouders op de boerderij werkzaam, in 1976 kopen zij hun huidige boerderij, waar ze 90 stuks melkvee gaan houden. Als duidelijk wordt dat geen van hun drie kinderen (twee dochters en een zoon) de boerderij willen voortzetten, besluiten ze rond 2005, de tijd waarin een melkquotum veel waard is, hun melkveebedrijf te beëindigen. Ze willen zich meer richten op hun toen ook al bestaande paardenfokkerij. In de hele grote schuur zijn nu 26 paardenstallen met zeer royale afmetingen en een inpandige grote manege waar Albert ook paarden kan inspannen. “Daar staat mijn allergrootste vriend”, zegt Albert, wijzend op een shoveltje dat in de schuur staat. “We hebben gelukkig draaibare stalfronten”, verduidelijkt hij. Op het erf is ook een aantal grote groepshuisvestingboxen voor jonge paarden. Het paardenbestand bestaat momenteel uit wel zo’n zestig paarden. “Kopers zijn welkom, ik heb aanbod in alle leeftijden en in alle fokrichtingen.”

Denelli en Edeldame

De aanschaf van hun eerste rijpaardfokmerrie eind jaren '80 levert enige discussie op met de verkoper, maar ook bij de kopers. Albert en Trijntje gaan shoppen bij C.J. Klok in Diever, die zowel Denelli (Makelaar x Le Val Blanc xx) als Edeldame (Nabuur x Courville xx) te koop heeft. De bedoeling is één merrie te kopen, maar Albert vindt de wakkere Denelli mooier, terwijl Trijntje meer ziet in de goed in het dressuurtype staande Edeldame. We hebben het over een tijd waarin het typegerichte fokken in opkomst is. Gelukkig komen ze eruit, zowel qua prijs en ook hun onderling geschil wordt tactisch opgelost: ze kopen gewoon beide merries, waarmee ze zeer

goed fokmateriaal blijken te hebben gekocht. Beide merries brengen namelijk succesvolle dressuur- en springpaarden, evenals hun nazaten die dat vervolgens ook op andere fokstallen doen. Op Stal Doornbos wordt nog gefokt met de Edeldame-stam. Zo brengen Apache-dochters Iandra D en Jiandra D dit jaar allebei een veulen van Secret USB en beide merries zijn ook weer dragend. Gezien hun leeftijd zijn Albert en Trijntje gestopt met de springgerichte fokkerij en ook de dressuurrichting willen ze afbouwen.

Tuigpaardmerrie Canalda

Rond 1988 kopen Albert en Trijntje zeer weloverwogen van G. Scheggetman hun eerste tuigpaard, een van de twee merries waarmee zij een geheel eigen stam hebben gegeneerd. Deze eerste merrie is stamboekmerrie Canalda (v.Indiaan), die dan dragend is van Unitas. De bloedvoering is helemaal wat zij zoeken: Indiaan- en Hoogheidbloed als basis en van de UTV kennen ze Unitas. “Dat vonden wij zo’n beste hengst, goed beginnen is het halve werk”, zeggen ze. Canalda’s moeder is de stamboekmerrie Wietske (Hoogheid uit Sandra stb. van Gloriant). Albert: “Dat waren drie stamboekmerries op rij, maar vroeger gingen fokkers naar een stamboekopname met hun driejarige merrie om haar te laten inschrijven. Stamboekopname was voor hen voldoende. Dat kon vaak dicht in de buurt, ze hoefden niet veel kosten te maken. Canalda liep op kop in een rubriek met tien tweedepremiermerries, maar ze heeft toch heel goed gefokt.” Canalda is de stammoeder geworden op Stal Doornbos en de stam heeft alles gebracht wat een fokker zich maar kan wensen.

Vijftien veulens

Canalda brengt vijftien veulens in Beilen, waarbij de in 1996 geboren Olanda, een dochter van vernieuwer Renovo, de enige Renovo-nazaat op hun fokstal, van grote betekenis is geweest. Albert: “We hadden vaker bij Renovo moeten dekken, maar toen we dat door hadden, was de hengst al overleden.” Trijntje herinnert zich nog hoe dat toen precies ging. “We brachten Canalda met een veulen aan de voet zelf naar Berend van de Brink, dat gebeurde met een geleende veetrailer met een iets te klein autootje ervoor. Gelukkig bracht Berend zelf de drachtige Canalda weer terug.”

Olanda brengt drie veulens, waarbij de fokkers weloverwogen voor de tophengsten Manno en Patijn kiezen. “Manno om zijn prestatie en Patijn ook, maar ook om zijn adel en ras. Canalda had een iets gebogen hoofd en daar wilden we vanaf”, licht Trijntje toe. Op onze rondgang door de stal zien we nu mooie, rassige paardenhoofden, weer een geslaagd fokdoel dus. Renovo-dochter Olanda brengt twee merrieveulens en een hengstveulen. In 1999 komt van Manno het merrieveulen Solanda D en in 2003 van Patijn merrieveulen Wolanda D, twee merries die heel belangrijk worden voor fokstal Doornbos.

Colanda D

Tussen 2004 en 2017 brengt de Manno-dochter Solanda D veertien veulens, waarvan negen van Patijn. In 2007 wordt uit die combinatie Solanda’s bekendste nakomeling Colanda D geboren. Zij weet Stal Doornbos op de kaart te zetten. Patijn-dochter Colanda D wordt namelijk als driejarige in handen van

Albert Doornbos:

“We hadden vaker bij Renovo moeten dekken, maar toen we dat doorhadden, was de hengst al overleden.”

Seolanda van Altrido (v.Innovatief) showt zich met veel plezier aan de lange lijn in handen van kleindochter Michelle.

Fokproducten Bravour D en Bolino D liepen in 2018 tijdens de wereldkampioenschappen in Tryon in het span van Misdee Wrigley-Miller naar teamgoud. Trijntje ontdekte bij toeval dat beide paarden samen in het vierspan liepen.

Marcel Ritsma FSP-kampioen door in de finale te winnen van de KWPN-hengst Colonist. Trijntje heeft het nog haarfijn op haar netvlies staan. "Ik zie haar nog binnen komen. Wat was die Colanda daar best. Ik dacht: die gaat vandaag winnen van Colonist. En zo was het. Zij was ons eerste grote fokkerssucces. Wat waren we trots op ons bedenksel." De keur preferente Colanda D, die 82 voor haar IBOP scoorde, leeft niet meer. Ze bracht zes veulens, Cizandro-dochter Heolanda D en de Eebert-dochter Jeolanda D, die laatste is elite en dragend van Icellie.

DRAGENDE TUIGPAARDMERRIES

- › **Helony D** (keur preferent van Cizandro uit Jelony keur van Renovo) - dragend van Icellie
- › **Heolanda D** (keur preferent van Cizandro uit Colanda D keur preferent van Patijn) - dragend van Icellie
- › **Jeolanda D** (elite van Eebert uit Colanda D keur preferent van Patijn) - dragend van Icellie
- › **Peolanda van Altrido** (ster van Idol uit Heolanda keur preferent van Cizandro) - dragend van Icellie
- › **Seolanda van Altrido** (Innovatief uit Heolanda keur preferent van Cizandro) - dragend van Lefte Blond
- › **Siolanda van Altrido** (Johnny Cash uit Jeolanda elite van Eebert) - dragend van Realist van Altrido.
- › **Suwolanda van Altrido** (Johnny Cash uit Wolanda D ster van Patijn) - dragend van Realist van Altrido.

Mondiaal PSH

Op haar beurt brengt de keur preferente Heolanda D vervolgens negen veulens waarbij haar eerst geborene al meteen een heel bekend paard wordt. Het is de in 2017 geboren Icellie-zoon Mondiaal (stb. naam Michellanda van Altrido) die door Leo Wijkmans in 2020 wordt vorgebracht en wordt aangewezen. Premiehengst Mondiaal wordt reservekampioen in 's-Hertogenbosch, waar de familie Doornbos wordt gehuldigd. Ingeschreven wordt Mondiaal niet, hij gaat naar Hans en Corrie Pos die hun concourspaarden op Stal Ritsma hebben staan. Dit jaar won de spectaculair bewegende Mondiaal PSH in handen van Margriet van Asselt op de Nationale Tuigpaardendag de Renovo Schaal. Dat is het moment dat Trijntje en Albert in de ring worden uitgenodigd en worden gehuldigd als Fokkers van het Jaar. In handen van Marcel Ritsma en Margriet van Asselt heeft Mondiaal PSH vele successen geboekt.

Realist van Altrido

Heolanda D zorgt na Mondiaal voor nog een groot fokkersucces. Van bloedververser Innovatief brengt ze 2021 het hengstveulen Realist van Altrido. Die gaat naar Henk Bos, die de hengst in 2024 aanbiedt op de hengstenkeuring. Realist van Altrido wordt aangewezen en neemt in 2025 deel aan het verrichtingsonderzoek, nadat de imponerende grote hengst afgelopen seizoen eerst wordt uitgebracht door Henk Hammers. Het duo behaalt fraaie successen en

die leveren 26 winstpunten op. Trijntje en Albert hebben de hengst afgelopen jaar steeds gevolgd en uiteraard ook tijdens het verrichtingsonderzoek, wat zij nogal spannend vonden. Bij de afsluiting van het onderzoek kunnen zij worden gehuldigd als fokkers van de goedgekeurde hengst Realist van Altrido. Het realiseren van hun fokdoel is een mooie bekrachtiging van hun titel Fokker van het Jaar.

De volle zus van Realist, de driejarige Seolanda van Altrido, is nog steeds aanwezig op stal Altrido. Ze is dragend van Lefte Blond. Heolanda D zoogde dit jaar een hengstveulen van Edmundo en is nu dragend van Icellie.

Teruggekocht

Terug naar de belangrijke Renovo-merrie Olanda die drie veulens bracht. Naast de reeds genoemde Solanda D brengt ze van Patijn in 2003 merrieveulen Wolanda D, die met de fles wordt grootgebracht, omdat haar moeder overlijdt. Albert verkoopt de jonge Wolanda D

Vierspantoppers

Rond 2005 kopen Albert en Trijntje van Henk van Til de in 1996 geboren Olony (Kolonel uit Elony pref prest van Renovo), de keurmerrie is destijds dragend van Talos. Olony's zoon Atillos wordt nog bij Henk van Til geboren. Trijntje: "Dat wilde Henk graag als afsluiting, hij stopte met de fokkerij. Toen Atillos twee dagen was hebben we hem opgehaald." Als concourspaard heeft Atillos inmiddels zijn klasse bewezen.

Van Manno fokken zij vervolgens uit Olony hengstveulen Bravour D (concoursnaam Bokito T en eerst uitgebracht door Lammert Tel), na zijn carrière als tuigpaard maakte hij in de mensport furore met verschillende mengers. Trijntje traceerde hem via internet in Amerika en tot haar grote verbazing liep hij daar in het vierspan naast nog een fokproduct van hen, namelijk Bolino D (v.Plain's Liberator), in de internationale mensport met Misdee Wrigley-Miller. De twee stonden in het span van de Amerikaanse die teamgoud won tijdens het wereldkampioenschap in Tryon in 2018.

Trijntje Doornbos-Bos:

“Omdat we vastliepen, zijn we gaan experimenteren met dressuur- en Gelderse hengsten; dat was commercieel best interessant.”

zonder medeweten van Trijntje voor de mensport. Zij ziet Wolanda vervolgens als negenjarig menpaard terug bij het ringsteken in Friesland. Ze willen haar terugkopen, maar de eigenaar wil haar niet kwijt. Een jaar later komt er echter een belletje: Wolanda is te koop. En zo keert de merrie in 2013 als tienjarige terug naar haar roots. Ze wordt ster en brengt tien veulens, waaronder een aangewezen hengst. In 2018 wordt namelijk van Idol het hengstveulen Nevaro van Altrido geboren en de schimmel gaat naar Leo Wijkmans. Die biedt hem aan op de hengstenkeuring en hij wordt als premiehengst aangewezen, maar brengt het niet tot goedgekeurde hengst. Wel wordt de inmiddels geruinde Nevaro van Altrido een heel apart presterend concourspaard. Vóór Nevaro brengt Wolanda al drie veulens van respectievelijk Plain's Libertor, Dark Pleasure en Idol, zij lopen in Duitsland, Noorwegen en Polen in de mensport. Trijntje volgt het allemaal. Zij zijn niet alleen zeer trots op hun zo goed in de mensport presterende fokproducten, het geeft ze ook een gevoel van voldoening dat zij zulke waardevolle paarden kunnen fokken. Wolanda D is er niet meer, haar laatste drie kinderen van Johnny Cash, Idol en Icellie wel.

Jelony

Van Henk van Til kopen zij rond 2005 ook de in 1991 geboren Jelony (keur van Renovo uit Whony keur pref van Indiaan). Het echtpaar fokt daar zes veulens uit, waaronder de merrie Helony D (v.Cizandro). Deze keurpreferente merrie brengt de aangewezen premiehengst Palido van Altrido, een zoon van Idol die naar Uilke Haarsma gaat en die Palido voorbrengt. De in 2020 geboren schimmel Palido van Altrido wordt in 2023 kampioen op de hengstenkeuring in Houten en wordt aangewezen. Hij wordt dit jaar als vijfjarige uitgebracht. De inmiddels geruinde schimmel Palido vormde onlangs met de vos Platina (v. Heliotroop) in handen van Uilke Haarsma in Houten een heel apart fleurig en kleurig Engels span. Ze bracht naast Palido van Altrido nog acht veulens waaronder in 2018 de inmiddels voorlopig keurmerrie Nalony van Altrido (v.Icellie). Helony D is nu weer dragend van Icellie.

Verwantschap

Fokkers Doornbos komen op een gegeven moment in de knel wat verwantschap en inteelt betreft. "We liepen vast", zegt Trijntje. "We gebruikten onder anderen Plain's

Kleindochter Michelle en de merrie Jeolanda D (v.Eebert) bij het welkomstbord van Stal Altrido.

Liberator, maar door zijn grote invloed in de fokkerij was dat maar een tijdelijke oplossing. We zijn gaan experimenteren met dressuurhengsten en ook met Gelderse hengsten. Commercieel was dat ook best wel interessant.” Ze hebben tuigpaardmerries uit beide stammen vele malen met diverse dressuurhengsten gekruist. Op hun stal heeft het weliswaar niet direct fokmerries opgeleverd waar ze in de tuigpaardrichting verder mee kunnen, maar het heeft in de dressuurrichting wel goede sportpaarden opgeleverd. Albert vult aan: “Je verliest aan tuigtypische eigenschappen en die heb je nog zo niet weer terug.”

Dressuursucces

Tijdens ons bezoek krijgt Albert een appje dat Kris de Vries met de door hen gefokte Lexington (Dark Pleasure uit Celony D prestatie van Patijn) eerste is geworden in Lichte Tour-rubriek in Leeuwarden. Daaruit blijkt dat de Doornbossen al hun producten waarvan zij de fokformule bedachten goed in de gaten houden. Celony D brengt na driemaal een Cizandro in 2015 een nazaat van Formidable, in 2016 volgt dan Lexington van Dark Pleasure, daarna twee van Guardian S en in 2019 een nazaat van Jarville. Een aantal van hen wordt in de dressuursport uitgebracht en zij hebben zo tuigpaardmerrie Celony D tot prestatiemerrie kunnen maken. Trijntje: “Celony was niet direct een uitgesproken tuigtypische merrie. Ik zag er wel wat in om met haar in de dressuur-

richting te gaan fokken.” Bij een hengstkeuze beoordeelt het echtpaar elk onderdeel. Wat moet de hengst verbeteren, waar heeft de merrie wat over, alles wordt tegen elkaar afgewogen. “Dat kan weleens discussie opleveren”, glimlacht Trijntje. “Maar we komen er altijd uit samen.”

Pony's

Voor hun jongste dochter kopen Trijntje en Albert, omdat ze zo goed meewerkt op de boerderij, destijds een blauwschimmel New Forest-pony. Bij deze merrie probeerden ze heel bewust haar fokcapaciteiten in te schatten. Vanzelfsprekend gaan de Doornbossen daarmee fokken en natuurlijk gaan ze weer voor het allerhoogste: een goedgekeurde hengst. En ook dat fokdoel lukt, ze kregen de in 2013 geboren Altrido's Olet's Iceman en de in 2015 geboren Altrido's Olet's Kos goedgekeurd. “We fokken ook nog met twee Welshponymerries. Dit jaar zijn ze niet gedekt, voor volgend jaar weet ik het nog niet”, meldt Albert terloops. Van hun kleinkinderen, die opa af en toe wel een handje helpen, rijdt hun zeventienjarige kleindochter Michelle pony en ook op een rijpaard van opa en oma. Michelle was erbij toen Realist van Altrido werd goedgekeurd en ze heeft samen met vriendinnetje Romana de paarden ingevlochten voor de foto's. Specifieke genen kunnen zomaar een generatie overslaan, dus wellicht neemt deze kleindochter in de toekomst ook het fokkerijstokje over. •